TEIKNISTOFA ARKITEKTA
GYLFI GUÐJÓNSSON OG FÉLAGAR ehf.
arkitektar faí

Fjallabyggð

Aðalskipulag Fjallabyggðar 2020-2032

Viðaukar

4. hluti af 4

TILLAGA

Apríl 2021

EFNISYFIRLIT

1 SKIPULAGSGÖGN ... 2
2 VIÐAUKAR ... 2
2.1 LÖGBÝLASKRÁ 2018 ... 2
2.2 ÁHUGAVERÐAR FORNLEIFAR ... 4
2.3 FRIÐUÐ ÍBÚÐARHÚS ... 8
3 HEIMILDASKRÁ ... 12

Forsíðumynd: Jón Steinar Ragnarsson

1 SKIPULAGSGÖGN

Aðalskipulag Fjallabyggðar 2020-2032 er sett fram í eftirtöldum gögnum:

1. Forsendur
2. Skipulagsákvæði og landnotkun
3. Umhverfisskýrsla
4. Viðaukar

- Sveitarfélagsuppdráttur. Mkv. 1:50.000
- Tveir þéttbýlisuppdrættir; Ólafsfjörður, Siglufjörður. Mkv. 1:10.000

Skipulagsgögn eru dagsett í apríl 2021.

2 VIÐAUKAR

2.1 LÖGBÝLASKRÁ 2018

Ólafsfjörður

Heiti lögbýlis	Landnúmer
Auðnir	150870
Bakki	150871
Burstabrekka	150873
Garður 1	150883
Garður 2	150886
Hlíð	150887
Hólkot	150889
Hóll	150891
Hreppsendaá	150892
Karlsstaðir	150902
Kálfsá	150899
Kálfsárkot	150901
Kvíabekkur	150903
Skeggjabrekka	150933
Syðri-Gunnólfsá	150920

Vatnsendi	150938
Vermundarstaðir	150939
Ytri-Gunnólfsá II	150896
Ytri-Gunnólfsá I	150898
Þóroddsstaðir	150942
Þverá	150944

Siglufjörður

Heiti lögbýlis	Landnúmer
Hóll	142262
Máná	142265
Reyðará	142268
Sauðanes Engidalur	142269

2.2 ÁHUGAVERÐAR FORNLEIFAR

Byggt á eftirtöldum fornleifaskráningum:

- Fornleifaskráning í Hvanneyrarhreppi I. Birna Lárusdóttir og Sigríður Þorgeirsdóttir. Fornleifastofnun Íslands. Reykjavík, 2005.
- Fornleifaskráning í Hvanneyrarhreppi II. Ritstj. Birna Lárusdóttir. Fornleifastofnun Íslands. Reykjavík, 2008.
- Fornleifaskráning í Ólafsfirði. Ágústa Edwald o.fl. Fornleifastofnun Íslands. Reykjavík, 2006.

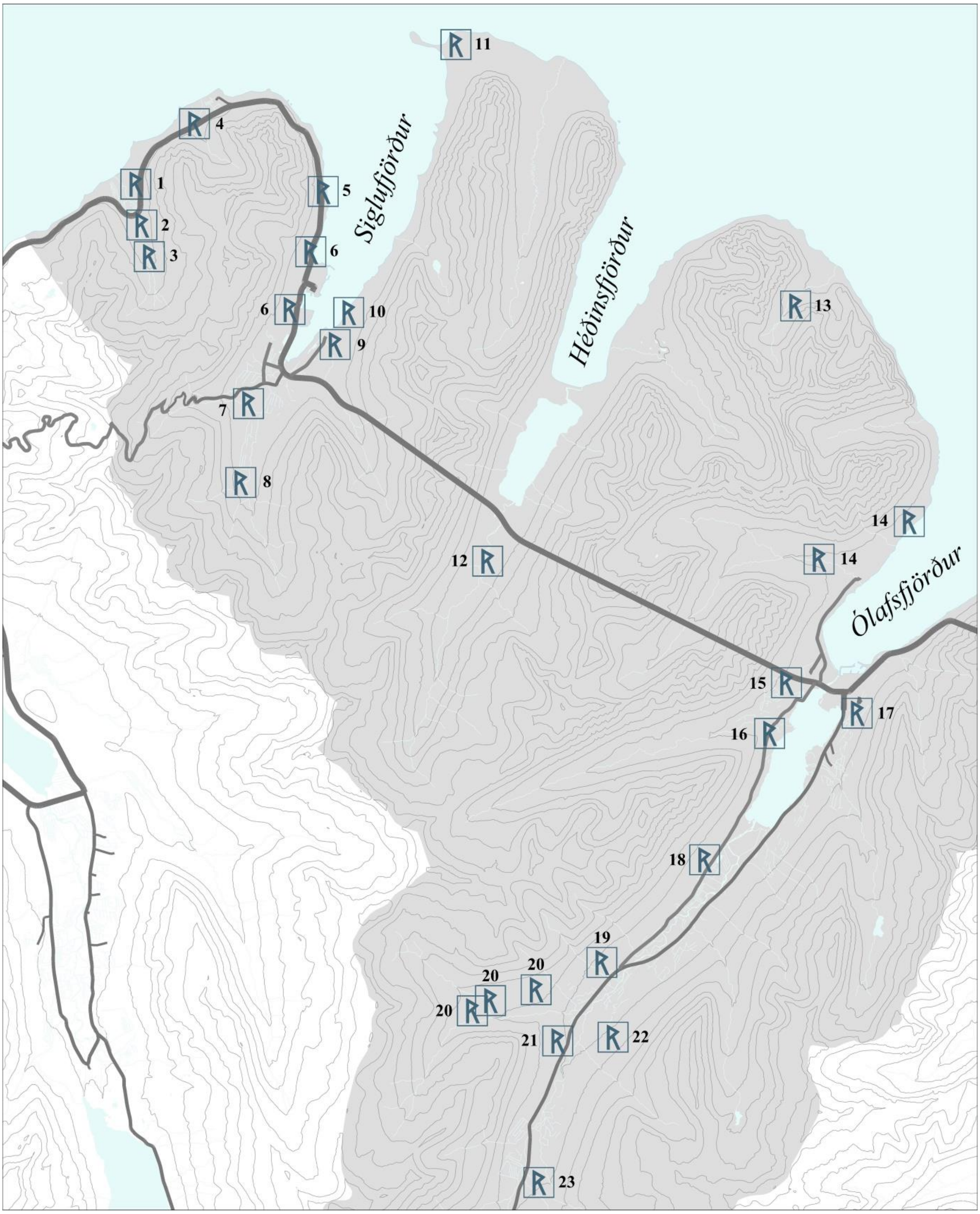

1 Bæjarhóllinn á Dalabæ

Svæðið má telja einstaka minjaheild sem gæti hentað vel hvort heldur sem er til rannsókna og/eða kynningar fyrir almenningi. Það er sjaldgæfara en margan grunar að slík minjaheild, sem gefur góða mynd af búskaparháttum fyrri tíma, skuli varðveitt svo nálægt þéttbýli.

2 Meint býli á Dalabæjardal

Kenning er um tóftirnar að hafi verið býli en þess er hvergi getið í ritheimildum. Tóftirnar eru óspilltar og gætu hentað til rannsókna.

3 Dalabæjarsel og mógrafasvæði

Fallegar og vel varðveittar sel- og kvíatóftir eru til vitnis um löngu horfna búskaparhætti og mógrafirnar gefa góða mynd af þeirri vinnu sem fólk þurfti að leggja á sig til að ná í eldivið á þessu svæði. Skemmtileg og hæfilega löng ganga er að selinu sem gæti hentað vel til kynningar fyrir ferðamenn.

4 Rústin af Engidalsbænum

Rústin er eina heillega bæjarrústin á skráningarsvæðinu, með skýrri herbergjaskipan. Henni hefur þegar verið sýndur sá sómi að merkja hana með skilti og mikilvægt að hlúa áfram vel að varðveislu hennar.

5 Hvanneyrarsel og Álfkonusteinn

Þó nokkrar tóftir eru á Hvanneyrarseli. Þar var bæði selstaða frá Hvanneyri og býli um tíma. Álfkonusteinninn er mikilfenglegur og sagnir sem honum tengjast býsna skemmtilegar. Staðurinn gæti hentað vel til kynningar og selið býður upp á góða rannsóknarmöguleika.

6 Bæjarhólar Hafnar og Hvanneyrar

Þótt nú séu engar framkvæmdir fyrirhugaðar við þessa merku minjastaði verður að telja þá í töluverðri hættu vegna byggðarinnar allt í kring. Lagt er til að fyllsta aðgát verði sýnd við báða staðina ef til framkvæmda kemur í nágrenni þeirra.

7 Túnstæði í Skarðdal og Skarðdalskot

Töluvert er um heillegar tóftir eru upplögð til að kynna fyrir heimamönnum og gestum. Sömuleiðis færi vel á því að setja upp skilti á golfvellinum, en hann er á gamla túnstæði Hóls og væri spennandi fyrir þá sem spranga um völlinn að vita að þar eru sennilega mikil mannvistarlög og e.t.v. fornir gripir undir yfirborði.

8 Leyningssel og Hlíð

Stikuð gönguleið liggur þegar inn Hólsdal, svo að segja beint yfir tóftir Leyningssels (Ey-009:022) og Hlíðar (Ey-009:023). Helgi Guðmundsson gat þess til að Hlíð hefði verið býli (sbr. 2)og gæti verið fróðlegt að kanna hvað er til í því með uppgrefti. Tóftirnar eru fornlegar að hluta þótt eflaust hafi verið einhvers konar mannvirki á þeim í seinni tíð. Niðurstöðurnar gætu varpað ljósi á byggðasögu Siglufjarðar og t.d. svarað þeirri spurningu hvort föst byggð hafi lagst af á þessum stað en selstaða tekið við í staðinn. Einnig er hugsanlegt að „Hlíð“ sé eldri seltóftir frá Leyningi.

9 Ráeyri og 10 Evangersverksmiðja

Minjar sem hafa orðið skriðuföllum og snjóflóðum að bráð í austanverðum Siglufirði gætu hentað vel til að vekja athygli á áhrifum náttúru á líf Siglfirðinga fyrr á öldum. Þetta á t.d. við býlið Ráeyri Ey-012:001 sem lenti undir skriðu 1830 og leifar af síldarverksmiðju Evangers sem sópuðust að mestu burt í hörmulegu snjóflóði árið 1919. Hér er gott tækifæri til að kynna í senn áhrif náttúruhamfara á búsetu, atvinnuhætti og minjar – sérstaklega eru leifarnar af Evangersverksmiðju (Ey-014:006) heillegar og sjónrænar. Hér mætti jafnvel flétta inn almennum fróðleik af baráttu Siglfirðinga við skriðuföll og snjóflóð og vísa í snjóflóðagarðana nýju handan fjarðarins sem eru óneitanlega stórkostleg mannvirki.

11 Siglunes

Ef ekkert verður að gert mun fjöldi rústahóla á Siglunesi hverfa í sjó innan fárra ára eða áratuga. Nauðsynlegt er að grípa til aðgerða til að safna upplýsingum um minjarnar og forða gripum sem kunna að vera í hólunum frá því að sópast í sjóinn. Staðurinn er sérlega áhugaverður til rannsókna, enda er Siglunes talið eitt af elstu útverum landsins.

12 Héðinsfjörður

Héðinsfjörður í heild sinni er einstakt minjasvæði. Þar mætti kynna minjastaði með tiltölulega litlum tilkostnaði, t.d. með því að setja upp skilti á helstu bæjarstæðum og öðrum áhugaverðum stöðum og skipuleggja og merkja gönguleið um láglendi í firðinum.

13 Hvanndalir

Hvanndalir eru afskekkt minjassvæði en að sama skapi vel varðveitt. Nú þegar er svæðið tiltölulega fjölsótt af göngufólki og hefðu margir gaman af því að fræðast um mannvistarleifar sem eru svo að segja við hvert fótmál í gömlu túnstæðunum. Ekki er auðvelt að komast með efni til skiltagerðar í Hvanndali en það mætti hugsa sér að gefa út minjalýsingu og -kort á netinu sem ferðalangar gætu nálgast og prentað út áður en haldið er af stað.

14 Sel í landi Ytri-ár

Ekki eru mörg sel varðveitt í Ólafsfirði. Því hafa selin í landi Ytri-Ár tvímælalaust bæði verndunar- og kynningargildi.

15 Ósbrekkukot eða Reykir

Bæjarhólar og túnstæði bæjanna Ósbrekkukots eða Reykja væri tilvalið að varðveita sem dæmi um horfna búskaparhætti enda mikið af minjum þar stutt frá vegi sem aðgengilegt væri að kynna fyrir áhugasömum.

16 Garður – reykhús

Þótt reykhús sem slík séu sjaldan mjög gömul þá er reykkofinn í Garði gamall og ber handbragði liðins tíma vitni. Kofinn hefur ekki síst kynningargildi þar sem margt ungviðið hefur ekki séð uppistandandi torfhús og hvað þá þar sem matur er reyktur í.

17 Hornbrekka – bæjarhóll

Bæjarhóllinn á Hornbrekku hefur verið sléttaður og minjunum raskað. Þó er ljóst að hann hefur ótvírætt rannsóknargildi, þar sem vonlegt er að enn séu óröskuð mannvistarlög undir sverði.

18 Grjótstekkur

Grjótstekkur er að mörgu leyti dæmigerður stekkur, tvískipt tóft sem er um 600 NNA frá bæ. Hann er hlaðinn úr grjóti og er fallegt mannvirki sem hefur kynningar- og varðveislugildi.

19 Stekkur – Kvíabekk

Vandlega hlaðin tóft úr torfi og grjóti sem er á talsverðum hóli með túngarð umhverfis. Lækur liðast skammt frá. Tóftin er falleg og hefur kynningargildi og varðveislugildi.

20 Þúfnavellir, Sveinavellir, Sesseljusel

Gömlu býlin á Kvíabekkjardölum hafa afgerandi rannsóknar-, varðveisluog kynningargildi. Tóftir þeirra eru allar vel sýnilegar og í ágætu ástandi. Ásamt því að vera heillegar tóftir mætti með skiltum og/eða bæklingagerð nota þessa minjastaði til að miðla upplýsingum um búskap á smærri jörðum fyrri alda auk þess sem hagir og búshættir dalbúa eru athyglisverðir fyrir margra hluta sakir.

21 Ásgrímshúsatóftir í landi Vermundsstaða

Tóftirnar eru þrjár í um hálfs kílómeters fjarlægð frá bæ. Þær hafa varðveislugildi enda lítið af skráðum beitarhúsum á svæðinu en einnig mætti hugsa sér að tóftirnar hentuðu vel til kynningar þar sem þær eru aðgengilegar og gott dæmi um forna búskaparhætti.

22 Bæjartóftir að Syðri-Grund

Bærinn fór í eyði árið 1924 og gefur tóftin góða mynd af húsakosti minni bæja í byrjun 20. aldar. Tóftin hentar vel til kynningar auk þess sem hún geymir upplýsingar um horfna lífshætti og hefur því rannsóknargildi.

2.3 FRIÐUÐ ÍBÚÐARHÚS

Samkvæmt 29.gr. laga um menningarminjar nr. 80/2012 eru öll hús og mannvirki sem eru 100 ára eða eldri friðuð. Hér er listi yfir þau íbúðarhús sem eru orðin 100 ára eða ná þeim aldri á skipulagstímabilinu.

Ólafsfjörður

Hús sem þegar hafa náð 100 árum

Heimilisfang	Bygg.ár
Aðalgata 1	1922
Aðalgata 7	1920
Aðalgata 9	1925
Aðalgata 11	1930
Aðalgata 18	1928
Aðalgata 20	1928
Brekkugata 1	1924
Brekkugata 7	1929
Brekkugata 9	1920
Brekkugata 11	1930
Brekkugata 13	1923
Brimnesvegur 18	1929
Búðarhóll - 150923	1918
Hof - 150924	1930
Kirkjuvegur 1	1926
Kirkjuvegur 4	1923
Kirkjuvegur 5	1928

Heimilisfang	Bygg.ár
Kirkjuvegur 6A	1923
Kirkjuvegur 6B	1923
Kirkjuvegur 9	1926
Kirkjuvegur 12	1925
Kirkjuvegur 14	1920
Kirkjuvegur 19	1895
Múlavegur 1	1930
Strandgata 5	1926
Strandgata 8	1913
Strandgata 10	1915
Strandgata 12	1927
Strandgata 17	1925
Strandgata 19	1923
Strandgata 21	1923
Syðri-Gunnólfsá lóð 9	1929
Vesturgata 1	1930
Ytri-Gunnólfsá 1-2	1923

Siglufjörður

Hús sem þegar hafa náð 100 árum

Heimilisfang	Bygg.ár		Heimilisfang	Bygg.ár
Aðalgata 2	1928		Eyrargata 22	1921
Aðalgata 3	1907		Eyrargata 24	1925
Aðalgata 6	1910		Eyrargata 27	1927
Aðalgata 8	1908		Eyrargata 28	1923
Aðalgata 11	1907		Eyrargata 30	1926
Aðalgata 13	1907		Eyrargata 31	1928
Aðalgata 16	1916		Fjarðarv/Steinaflatir	1925
Aðalgata 17	1916		Gránugata 20	1916
Aðalgata 18	1905		Grundargata 6	1925
Aðalgata 19	1916		Grundargata 7B	1928
Aðalgata 21	1929		Grundargata 8	1927
Aðalgata 28A	1930		Grundargata 9	1928
Aðalgata 32	1929		Grundargata 10	1905
Eyrargata 2	1914		Grundargata 12	1921
Eyrargata 4	1914		Grundargata 14	1923
Eyrargata 7	1912		Grundargata 18	1924
Eyrargata 9	1917		Hafnargata 2	1916
Eyrargata 11	1918		Hafnargata 6	1925
Eyrargata 15	1917		Hafnargata 10	1921
Eyrargata 16	1929		Hafnargata 14	1926
Eyrargata 18	1927		Hafnargata 16	1927
Eyrargata 20	1926		Hafnargata 18	1930
Eyrargata 21	1924		Hafnargata 20	1927

Heimilisfang	Bygg.ár
Hávegur 9	1926
Hávegur 10	1928
Hávegur 60	1898
Hlíðarvegur 7B	1930
Hlíðarvegur 13	1920
Hlíðarvegur 23	1928
Hlíðarvegur 25A	1925
Hlíðarvegur 27	1922
Hlíðarvegur 30	1926
Hlíðarvegur 31	1929
Hólavegur 8	1926
Hvanneyrarbraut 3B	1926
Hvanneyrarbraut 5B	1926
Hvanneyrarbraut 13	1926
Hvanneyrarbraut 15	1925
Hvanneyrarbraut 19	1929
Hvanneyrarbraut 22B	1928
Hvanneyrarbraut 24	1925
Hvanneyrarbraut 25B	1928
Hvanneyrarbraut 26	1921
Hvanneyrarbraut 28	1926
Hvanneyrarbraut 29	1920
Hvanneyrarbraut 30	1927
Hvanneyrarbraut 32	1929
Hvanneyrarbraut 66	1906

Heimilisfang	Bygg.ár
Hverfisgata 15	1923
Hverfisgata 18	1930
Hverfisgata 19	1927
Hverfisgata 21	1930
Kirkjustígur 1	1919
Kirkjustígur 3	1919
Kirkjustígur 5B	1898
Kirkjustígur 7	1909
Kirkjustígur 9	1914
Laugarvegur 1	1930
Lindargata 2C	1916
Lindargata 4	1909
Lindargata 6	1922
Lindargata 9B	1919
Lindargata 20B	1924
Lindargata 22C	1927
Lindargata 24	1928
Lindargata 26	1919
Lindargata 26B	1922
Lækjargata 4B	1914
Lækjargata 4C	1907
Lækjargata 6	1922
Lækjargata 8	1924
Máná - 142265	1920
Norðurgata 3	1887

Heimilisfang	Bygg.ár
Norðurgata 4A	1913
Norðurgata 5	1913
Norðurgata 7	1924
Norðurgata 7B	1916
Norðurgata 9	1912
Norðurgata 12	1915
Siglunes 1 142272	1916
Siglunes 4 5 og 6 142275	1912
Siglunes 8 142277	1908
Suðurgata 6	1930
Suðurgata 18	1908
Suðurgata 22	1929
Suðurgata 24A	1925
Suðurgata 24B	1924
Suðurgata 26	1904
Suðurgata 28	1913
Suðurgata 30	1919
Suðurgata 32	1919
Suðurgata 37	1916
Suðurgata 39	1914
Suðurgata 40	1925
Suðurgata 41	1912
Suðurgata 43	1908
Suðurgata 47B	1927
Túngata 10A	1929

Heimilisfang	Bygg.ár
Túngata 10B	1930
Túngata 12	1930
Túngata 18	1930
Túngata 20A	1923
Túngata 20B	1927
Túngata 28	1912
Túngata 29B	1925
Túngata 33	1927
Túngata 34	1927
Túngata 35	1925
Túngata 37	1925
Túngata 39	1927
Vallargata 1	1928
Vallargata 3	1927
Vallargata 7	1922
Vetrarbraut 15	1930
Vetrarbraut 19B	1919
Þormóðsgata 20	1924
Þormóðsgata 22	1925
Þormóðsgata 23	1928
Þormóðsgata 24	1920
Þormóðsgata 26	1923
Þormóðsgata 28	1926
Þormóðsgata 36	1926

3 HEIMILDASKRÁ

Ágústa Edwald o.fl. (2006). *Fornleifaskráning í Ólafsfirði.* Fornleifastofnun Íslands, Reykjavík.

Birna Lárusdóttir og Sigríður Þorgeirsdóttir. (2005). *Fornleifaskráning í Hvanneyrarhreppi I.* Fornleifastofnun Íslands.

Birna Lárusdóttir ritstj. (2008). *Fornleifaskráning í Hvanneyrarhreppi II.* Fornleifastofnun Íslands.

Þjóðskrá Íslands